

ΜΙΚΡΟ ΕΥΧΕΙΡΙΔΙΟ ΛΟΤΟΡΙΑΣ

ΥΠΟΘΕΣΗ:
ΤΣΕΤΣΕΝΙΑ

Θεργίτης

ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ '01
(με αφορμή την επίσκεψη Πούτιν)

-για την ολική άρνηση στρατεύσης

“Διαβεβαιώνω ότι τα ρωσικά οπλικά συστήματα είναι απολύτως εγγυημένα”

είπε στους οικοδεσπότες και στους ολίγον τι απρόθυμους πελάτες του, ο πρόεδρος και αρχιστράτηγος των ενόπλων δυνάμεων της Ρωσίας. Και επέμεινε πως εκτός από τη συμβατότητα των οπλικών συστημάτων υπάρχει και το “κριτήριο της αποδοτικής τους χρήσης”... Το θέμα είναι λίγο-πολύ γνωστό και έτυχε ιδιαίτερου σχολιασμού από τα ΜΜΕ. Εκείνο που δεν αναφέρθηκε από πουθενά ωστόσο είναι το “πού” είναι δοκιμασμένα... Η απάντηση έρχεται σχεδόν ταυτόχρονα από την Μόσχα, όπου ο υπουργός άμυνας *Ιβάνοφ* αποκάλυψε ότι βρίσκονται ακόμη στην Τσετσενία περίπου 36.000 ρώσοι στρατιώτες προσθέτοντας ότι συνεχίζεται με θετικά αποτελέσματα η αντιπρομοκρατική ρωσική επιχείρηση στην περιοχή ...

Ο ρόλος του μεταφραστή στις επίσημες ελληνο-ρωσικές συνομιλίες ήταν μάλλον εθιμοτυπικός, μιας και όλα τα καθάρματα μιλάνε την ίδια γλώσσα: “Καταλαβαίνουμε, έχουμε κι εμείς τα στρατεύματα μας στα Βαλκάνια και ετοιμαζόμαστε να στείλουμε κι άλλα...” ή και ... “σε ανάλογη περίπτωση θα ακολουθούσαμε την ίδια πρακτική”... Είναι μερικές κουβέντες που πιθανόν να ανταλλάχτηκαν μεταξύ των συνομιλητών και που σκιαγραφούν την πραγματικότητα πάνω στην οποία συναντήθηκαν οι δύο πλευρές. Άλλωστε το επιβεβαιώνουν και τα αποχαιρετιστήρια λόγια του Πούτιν: “*η στενή συνεργασία Ελλάδας και Ρωσίας στον ενεργειακό τομέα, με τα πολλά σχέδια στο δημερές και στο διεθνές επίπεδο, που αν ληφθούν σοβαρά υπόψη, τότε θα οδηγήσουν σε ποιοτική αναβάθμιση της Ελλάδας, που θα καταστεί ελκυστικός εταίρος σ’ ολόκληρη την Ευρώπη. Αυτό είναι καθ’ όλα εφικτό... Σήμερα καθίσταται σε όλους σαφές ότι δεν ισχύουν τα ιδεολογικοπολιτικά, αλλά μόνον τα γεωπολιτικά συμφέροντα...*”

Όμως αν τα κυριαρχικά συμφέροντα και αλισβερίσια επιβάλλουν και μια ιδιότυπη λογοκρισία σ’ ότι αφορά το “Τσετσενικό”, ποιά σκοπιμότητα καλύπτει η ύποπτη σιγή των “αντιμπεριαλιστικών δυνάμεων”; Δυστυχώς για τα ελληνικά αντιπολεμικά άλλοθι και την επιλεκτικότητα της κοινωνικής αλληλεγγύης το Γκρόζνυ δεν είναι Βελιγράδι, οι Τσετσένοι είναι μουσουλμάνοι και φυσικά οι επιτιθέμενοι δεν είναι αμερικάνοι! Αφού λοιπόν η Πραγματικότητα δεν μπορεί να κωρέσει στην Ιδεολογία τότε είναι καλύτερα αυτή είτε να αποκρύβεται, είτε να υποβαθμίζεται. Ιδιαίτερα μάλιστα, όταν η πραγματικότητα όχι μόνο δεν εξυπηρετεί τα μικροκομματικά συμφέροντα ή στερείται δημοτικότητας, αλλά και όταν αυτή είναι ικανή να αποκαλύψει υποκριτικές στρατηγικές του παρελθόντος. Γιατί όλες οι εκδοχές της αριστερής ιδεολογίας στην Ελλάδα βασίζονται στον αντιαμερικανισμό και εμπεριέχουν σαφείς αναφορές τόσο στην “παλιά” όσο και στη Νέα Ρωσία. Το να καταγγείλουν σήμερα τον μιλιταρισμό και τις ιμπεριαλιστικές βλέψεις του ρωσικού κράτους, αυτοί που σε άλλες περιπτώσεις διαρρηγνύουν τα ιμάτια του αντιμπεριαλισμού και της “αλλη-

λεγγύης” τους, και ιδιαίτερα μηχανισμοί σαν το ΚΚΕ, θα ήταν σα να καταγγέλουν τον ίδιο τους τον εαυτό.

Δεν πέρασε λοιπόν ούτε μια βδομάδα από τότε που ο Βλαντιμίρ Πούτιν κατέφθασε στην Αθήνα επίσημος προσκαλεσμένος του ελληνικού κράτους σαν γκέτης αλλά και σαν εμπορικός αντιπρόσωπος φυσικού αερίου, πετρελαίου και οπλικών συστημάτων. Και πέρα από κάποια τηλεοπτικά κλαψουρίσματα “οργισμένων” οδηγών που μπλοκαρίστηκαν στο κέντρο της μητρόπολης λόγω των αστυνομικών μέτρων, καμία “οργισμένη” διαδήλωση δεν στήθηκε για να τον προϋπαντήσει... Και φυσικά κανένας “ανατρεπτικός” δημοσιογράφος δεν τόλμησε καν να αναφέρει δημόσια την απαγορευμένη λέξη “Τσετσενία”... Ο συνειδητός ή μη συντονισμός όλων των πολιτικών δυνάμεων του τόπου με τα “εθνικά συμφέροντα” αυτή τη φορά ήταν απολύτως εναρμονισμένος, κυριολεκτικά και μεταφορικά σε βαθμό κακουργήματος.

“δεν υπάρχει άλλη εναλλακτική λύση για την επιβολή της τάξης” –Τζ. Ρόμπενσον, γ.γ. του ΝΑΤΟ, αναφερόμενος στην ρωσική επιδρομή του ‘99 στην Τσετσενία

Όταν, τον Οκτώβρη του ‘99, ξεκίνησε η δεύτερη στρατιωτική επίθεση στην Τσετσενία και για ένα περίπου χρόνο κάποια ρεπορτάζ βλέπουν σποραδικά και το φως της δημοσιότητας. Επίσης, κάποια κροκοδειλία δάκρυα χύνονται από ανθρωπιστικές οργανώσεις και κάποιοι απεσταλμένοι της ΕΕ και του ΟΑΣΕ επιχειρούν να τραβήξουν το αυτί της άτακτης *Ρώσικης Αρκούδας* που ισοπεδώνει το Γκρόζνυ και λεηλατεί τους λαούς του Καυκάσου. Και αμέσως μετά από τα συντονισμένα αυτά βεγγαλικά, που φώτισαν περιστασιακά μες το τηλεοπτικό σκοτάδι μια ακόμα εμπόλεμη ζώνη, επικράτησε ύποπτα μια άκρα του τάφου σιωπή.

Και μάλιστα τις ίδιες ώρες που η Ρωσική πλευρά κάνει τον βαρύ απολογισμό του πρώτου έτους του 2ου πολέμου: 2.500 νεκροί Ρώσοι στρατιώτες, χιλιάδες τραυματίες, 40.000 περίπου άμαχοι Τσετσένοι νεκροί και 2-3.000 αντάρτες και πλέον των 250.000 ανθρώπων πρόσφυγες, εντός και εκτός των συνόρων. Ενώ σε μια χώρα που μαστίζεται από την φτώχεια και την ανεργία, σύμφωνα με τη ρωσική εφημερίδα *VLAST*, ο μηνιαίος προϋπολογισμός του στρατού για την επιχείρηση στην Τσετσενία, ανέρχεται σε 2,5 δις ρούβλια (περίπου 30 δις δρχ).

Οι άσφαιρες απειλές του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και οι επιπλήξεις των Διεθνών Οργανισμών για “την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων” λειτούργησαν –όπως γίνεται συνήθως– όχι υπέρ των προσφύγων και των “αδικημένων”, αλλά σαν ένα καλό διπλωματικό χαρτί στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων –αυτή τη φορά για την ενεργειακή, κυρίως, πολιτική της ΕΕ. Ο Πούτιν με το επιτελείο του (προσκεκλημένοι της Γαλλικής Προεδρίας στο Παρίσι, τον Νοέμβριο του 2000) συμφώνησαν με την ΕΕ τους όρους του διαλόγου για τη σύναψη “συμφώνου στρατηγικής συμφωνίας”. Πράγμα το οποίο μεταφράζεται σε: (α’) μόνιμη τροφοδοσία της

Δυτικοευρωπαϊκής Βιομηχανίας με πετρέλαιο, φυσικό αέριο και φθινό ηλεκτρικό ρεύμα –σε αντάλλαγμα παραγωγικών επενδύσεων δις ευρώ στην παρθένα και ακανή αγορά της πρώην σοβιετικής ένωσης. Και (β') σε στρατιωτική συνεργασία με το ΝΑΤΟ και τον Ευρωστρατό. Πώς τώρα αυτές οι πολιτικές συμφωνίες θα μεταφραστούν στη καθημερινή ζωή τόσο των ήδη εξαθλιωμένων ρώσων προλεταρίων όσο και των “απειθαρχών” μουσουλμάνων, είναι μάλλον αυτονόητο...

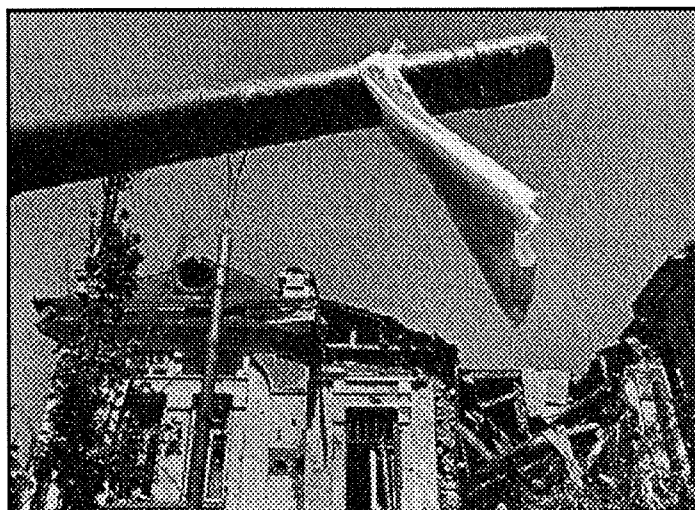
Η περαιτέρω πολιτική υποβάθμιση του “Τσετσενικού”, από τους χειραγωγούς της συνείδησης και τους συστημικούς στυλοβάτες των μη κυβερνητικών οργανώσεων, δύσκολα μπορεί να είναι προϊόν διαβολικής σύμπτωσης. Μέσα στο γενικότερο κλίμα ενθουσιασμού που μεταφέρουν οι ανταποκριτές τύπου από το Παρίσι για την αναθέρμανση των σχέσεων ΕΕ-Ρωσίας, κυνικά αναφέρεται και ότι “η Τσετσενία, θέμα φλέγον και λεπτό, που είναι για την Μόσχα ό,τι το Κόσοβο για το Βελιγράδι και το Κουρδιστάν για την Άγκυρα, δεν εμποδίζει τελικά τους Ευρωπαίους να ανοίξουν ένα νέο κεφάλαιο στις σχέσεις τους με τη Ρωσία” (Ελευθεροτυπία, 3/11/00).

Τον ίδιο χειμώνα του '99-'00 στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού, η κρατική ρητορεία των ΗΠΑ εκφράζεται μέσα από πρωτοσέλιδα του στυλ **“δεν πρόκειται για ‘επιχείρηση ενάντια στην τρομοκρατία’ όπως ισχυρίζεται η Ρώσικη κυβέρνηση, αλλά για ένα έγκλημα εις βάρος της ανθρωπότητας”** (Ουάσινγκτον Ποστ). Και βέβαια το υποκριτικό θράσος της “Αμερικανικής Ελευθερίας” δεν περιορίστηκε στους “ανθρωπιστικούς βομβαρδισμούς” στο Κόσοβο και τη Σερβία. Εκφράστηκε πολύ πιό έντονα στις μέρες μας με την αναδιανομή των κυριαρχικών συμφερόντων στην Κεντρική Ασία και την “αντιτρομοκρατική σταυροφορία”, που –μεταξύ των άλλων- συσφίγγει τις σχέσεις των ΗΠΑ με τη Ρωσία και δίνει το πράσινο φως στον στρατάρχη Πούτιν να “καθαρίσει” με την Τσετσενία. Μάλιστα πριν λίγο καιρό υπήρξαν και κάποιες “διαρροές πληροφοριών” στα ΜΜΕ που ήθελαν όχι μόνο τα δίχτυα της Αλ Κάιντα μπλεγμένα στον Καύκασο αλλά και την Τσετσενία ως ένα από τα ενδεχόμενα κρυψόφυγα του Μπιν Λάντεν. Έτσι δείχνεται ξεκάθαρα και ένας πιθανός, μελλοντικός, τόπος της συνέχειας του “αντιτρομοκρατικού” πολέμου που σήμερα ματοκυλίζει το Αφγανιστάν. Άλλωστε “το αμυντικό κατεστημένο της Ρωσίας δύσκολα θα μπορούσε να ικανοποιηθεί περισσότερο απ' όσο με την απομάκρυνση των Ταλιμπάν. Το ριζοσπαστικό καθεστώς των τελευταίων εθεωρείτο απειλή για την ρωσική επιρροή στον χώρο των πρώην μουσουλμανικών δημοκρατιών της Κεντρικής Ασίας. Και επιπλέον, το Κρεμλίνο βρέθηκε ωφελημένο, σε επίπεδο δημοσίων σχέσεων, καθώς ο πόλεμος κατά της Τσετσενίας προβλήθηκε ως μάχη κατά τρομοκρατών, παρόμοιων με εκείνων του δικτύου της Αλ Κάιντα...” (17/11/01). Στο μεταξύ όπως είναι φυσικό επόμενο η θέση του τσετσενικού λαού επιδεινώνεται καθώς “από τις 11 Σεπτεμβρίου η Ρωσία έχει προσαρμόσει, με βάση το διεθνές σχέδιο, την στρατιωτική της επίθεση στην Τσετσενία, την οποία η Μόσχα χαρακτηρίζει ‘μάχη κατά της διεθνούς

τρομοκρατίας’...” (ΑΓΠΕ, 27/11/01).

Σε πείσμα των όποιων φιλελεύθερων και δημοκρατικών αιτημάτων για “πολιτική και ειρηνική επίλυση του ζητήματος της Τσετσενίας”, γίνεται κατανοητό ότι ο Δυτικός νεο-διαφωτισμός όχι μόνο δεν ενδιαφέρεται να λύσει κάτι που δεν θεωρεί καν πρόβλημα, αλλά και ότι έχει με σαφήνεια διαλέξει πλευρά στο μέτωπο αυτού του πολέμου. Άλλωστε μέσα στο πλανητικό παιχνίδι εξουσίας είναι πολλά περισσότερα τα ωφέλη (οικονομικά, πολιτικά, στρατιωτικά) του να έχει σύμμαχο του τη Ρωσία, από το να τα βάλει –και μάλιστα για “ανθρωπιστικούς λόγους”– μαζί της.

Σ' αυτό ακριβώς το σημείο είναι κατατοπιστική και μια άποψη, για τη στάση της Δύσης, που έρχεται μέσα από κυριαρχικά THINK TANK όπως είναι το Ινστιτούτο Στρατηγικών και Διεθνών Σπουδών του Λονδίνου: “Πόσο σοβαροί είναι οι Ευρωπαίοι και οι Αμερικάνοι όταν μιλούν για τη Ρωσία και την Τσετσενία; Καθόλου σοβαροί. Η οργή τους απευθύνεται κυρίως στις τηλεοπτικές κάμερες και αυτό το ξέρουν πολύ καλά οι Ρώσοι... Όταν η Ρωσία έστειλε τον στρατό της στη Τσετσενία, το έκανε με την έγκριση της Δύσης. Οι αμερικάνοι και οι Ευρωπαίοι ηγέτες δεν είναι αντίθετοι στον στόχο της Μόσχας να αναχαιπιστεί η ισλαμική τρομοκρατία που είχε ως ορμητήριο το Γκρόζνυ... Οι δυτικοί ηγέτες δεν ήταν ενθουσιασμένοι με την ιδέα μιας πανισλαμιστικής εξέγερσης από το Αφγανιστάν έως τον Καύκασο... Αυτό για το οποίο ασκούν δημοσίων κριτική είναι η κτηνώδης τακτική που εφαρμόζει ο ρωσικός στρατός: ο μαζικός βομβαρδισμός του Γκρόζνυ από μεγάλη απόσταση που κάνει τον άμαχο πληθυσμό να υποφέρει τα πάνδεινα, το τηλεσίγραφο στους πολίτες να εγκαταλείψουν την πόλη. Το πρόβλημα είναι πως δεν υπάρχει κανένας στρατιωτικός ηγέτης στη Δύση που να είναι σε θέση να προτείνει μια εναλλακτική στρατηγική. Η εκδίωξη του πληθυσμού από αστικές περιοχές αποτελεί πάγιο στρατιωτικό δόγμα. Είναι ο μόνος τρόπος για ένα στρατό να αποκτίσει τον έλεγχο χωρίς να υποστεί τρομακτικές απώλειες. Και δεν πρέπει να έχουμε ψευδαισθήσεις: οι Αμερικάνοι και οι Ευρωπαίοι στρατιωτικοί διοικητές θα έκαναν ακριβώς το ίδιο σε ανάλογη περίπτωση. Το να εξασφαλίσεις την ασφάλεια των στρατιωτών σου σημαίνει όμως να επιβάλεις τρομακτικό κόστος στον άμαχο πληθυσμό του αντιπάλου. Έτσι έγινε στο Γκρόζνυ. Έτσι έγινε στο Κόσοβο.” (Τα Νέα, 18/12/99).

Η ενασχόληση μας με το ζήτημα του πολέμου στην Τσετσενία δεν προκύπτει από κάποια αφαιρετική αντιπολεμική διάθεση, ούτε φυσικά επιδιώκει να χωρέσει την πραγματικότητα σε μια ιδεολογία. **Προκύπτει από μια βαθύτερη ανάγκη κατανόησης της πραγματικότητας που μας περιβάλλει και από μια αίσθηση αλληλεγγύης στους “όπου γης τους κολασμένους”.**

Οι κοινωνικές συνθήκες διαφέρουν από εποχή σε εποχή και από κράτος σε κράτος. Ωστόσο, οι μηχανισμοί της κυριαρχίας, τα πολιτικά τεχνάσματα της Εξουσίας και οι στρατηγικές της εκμετάλλευσης, υπάρχουν παντού με την ίδια φιλοσοφία και επιδίωξη: την δυνάστευση των υπηκόων τους προς όφελος τους και πάντα μέσα από τα προσχήματα που προάγουν τα συμφέροντα του εθνοκεντρισμού.

Δυστυχώς για μια ακόμη φορά τα διδάγματα της ιστορίας παραμένουν μονότονα και αιματηρά. Στον Βόρειο Καύκασο διαδραματίζεται μια από τις σκληρότερες στρατηγικές επιβολής ενός εξουσιαστικού συστήματος πάνω στην κοινωνία. Μέσα από τις συγκρούσεις των ρώσικων στρατευμάτων και των ισλαμιστών ανταρτών, εκφράζονται και οι ενδοκυριαρχικές αντιθέσεις των επίδοξων μνηστήρων δυο διαφορετικών εκδοχών διακυβέρνησης. Από τη μια οι φατρίες ενός ιδίου τύπου φονταμενταλισμού και από την άλλη η νεο-φιλελεύθερη Ρωσία. Και ανάμεσα στα διασταυρωμένα πυρά στέκουν τα λάφυρα για το νικητή: πετρέλαιο και αγωγοί φυσικού αερίου, προνόμια και απολαβές, αλλά και ένας ολόκληρος λαός έρμαιο των κυριαρχικών ορέξεων.

Δεν θα μπορούσαμε επουδενί να υπερασπιστού-

με μια από τις δύο αντίπαλες ομάδες συμφερόντων, ακόμη και με το κριτήριο της υποστήριξης του “αδύνατου” που αντιμάχεται με τα πενιχρά του μέσα μια ιμπεριαλιστική δύναμη σαν τη Ρωσία. Γιατί κανένα χαράκιμα αυτού του πολέμου δεν υπερασπίζεται κοινωνικά απελευθερωτικά χαρακτηριστικά. Αντιθέτως μάλιστα η παντελής έλλειψη κοινωνικού-απελευθερωτικού προτάγματος είναι και αυτή που εξαναγκάζει πολλούς Τσετσένους είτε να εκδιωχθούν ως πρόσφυγες, είτε να πολεμήσουν στο πλευρό των επίδοξων ομόθηρσων αφεντικών τους.

Στόχος αυτής της εκδήλωσης είναι η ΑντιΠληροφόρηση. Μια κριτική προσέγγιση της πραγματικότητας δηλαδή και όχι απλά μια άλλου είδους συμπληρωματική ενημέρωση, ως μια σωστή υποκατάσταση των Μέσων. Πρόκειται για μια προσπάθεια που αποσκοπεί στην όξυνση των κοινωνικών-πολιτικών κριτηρίων μας, στην αυτομόρφωση μας και στο δυνάμωμα της συνείδησής μας.

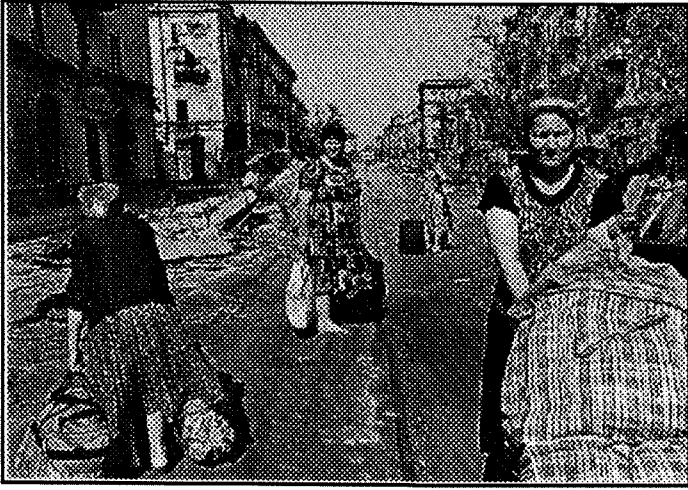
Έτσι κι αλλιώς ό,τι κάνουμε είναι ζήτημα συνείδησης: η στάση ζωής που επιλέγουμε, η θέση που παίρνουμε στον κοινωνικό-ταξικό πόλεμο, η αντικρατική και αντιθεσμική μας δράση, η ολική άρνηση στράτευσης και η αντίθεση μας στην αυταπάτη των εθνικών ιδεωδών, ο αγώνας για την ατομική και την κοινωνική απελευθέρωση... Και μπορεί η Τσετσενία να απέχει πολύ από το άμεσο βίωμα μας, όμως οι ίδιοι μηχανισμοί επιβολής που καταπιέζουν και εξοντώνουν τους λαούς του Καυκάσου καθορίζουν και τις δικές μας τύχες. Το άπλωμα της συνείδησης δυναμώνει την οργή μας και εμπλουτίζει την ραδιουργία μας ενάντια στον εξουσιαστικό πολιτισμό που μας περιβάλλει.

Τα παζάρια της Παγκόσμιας Αγοράς και οι συσχετισμοί δυνάμεων στο Κυριαρχικό Μπλοκ Εξουσίας έχουν επιβάλλει ένα “εμπάργκο πληροφοριών” και μια γενικευμένη σιγή ιχθύος γύρω από τη συγκεκριμένη υπόθεση. Έτσι, αυτή παραμένει άγνωστη.

Τα κείμενα που ακολουθούν προέρχονται από ρώσους αντιφρονούντες και αντικαθεστωτικούς. Επιχειρούν να φωτίσουν κάποιες από τις πολλές σκοτεινές πλευρές των κοινωνικών συνθηκών και των αιτιών αυτού του πολέμου. Δεν μπορούν να δώσουν μια συνολική εικόνα της όλης κατάστασης, αλλά σίγουρα μπορούν να συνεισφέρουν πολλά στην κατανόηση της. Παρά τις εγγενείς τους αδυναμίες και τις αστικοδημοκρατικές τους αναλύσεις, πέρα από την κριτική και τις ουσιαστικές διαφωνίες μας, τα κείμενα αυτά είναι γέννημα του “εσωτερικού εχθρού” της Ρωσίας. Έτσι αποκτούν μια ιδιαίτερη σημασία μέσα σε ένα σκηνικό πολέμου, σε ένα αυταρχικό καθεστώς και σε ένα γενικευμένο κλίμα εθνικισμού που θρέφει τόσο το καθεστώς όσο και τον πόλεμο.

Οι αναλύσεις που αφορούν τον στρατό και την πολιτική νοοτροπία στη ρωσία υπογράφονται από την “Κοινότητα των Μπτέρων του Στρατιώτη”, μια ριζοσπαστική αντιμิลιταριστική οργάνωση με έντονη και μαζική δράση ενάντια στον στρατό και τον πόλεμο. Από την ίδια πηγή δημοσιοποιήθηκαν και οι δύο μαρτυρίες που συνοδεύουν το υλικό που ακολουθεί.

μικρό χρονικό ενός 10χρονου πολέμου...

*Ο εθνικιστικός λόγος των Μουσουλμάνων στην Τσετσενία θεωρεί πως τα προβλήματα με τη Ρωσία ξεκινούν στα τέλη του 18ου αιώνα, όταν και η τσαρική Ρωσία επεκτείνει την κυριαρχία της στον Καύκασο. Το 1783 ο τσαρικός στρατός εκστρατεύει στην περιοχή για να υποτάξει τους εξεγερμένους Τσετσένους. Οι πολεμικές επιχειρήσεις διαρκούν χωρίς ανάπαυλα 34 ολόκληρα χρόνια και λήγουν το 1859, με την παράδοση του ηγέτη της τσετσενικής αντίστασης ιμάμη Σαμίλ. Η *Οκτωβριανή Επανάσταση του '17* και το Σταλινικό καθεστώς που την ακολουθεί,

όπως είναι φυσικό επόμενο, ενσωματώνουν και την Τσετσενία στο Σοβιετικό Σύστημα Εξουσίας. Όπου και παραμένει μέλος της ΕΣΣΔ, μέχρι και το 1991 που καταρρέει και η Σοβιετική Ένωση...

* Είναι σημαντικό για την κατανόηση της γεωπολιτικής αξίας της ευρύτερης περιοχής του Καυκάσου, πως από εκεί αντλείται σχεδόν το 45% της παραγωγής πετρελαίου της Σοβιετικής Ένωσης στην περίοδο ακμής του κρατικού καπιταλισμού στη Ρωσία. Και πως παρόλη τη δραστική μείωση της παραγωγής στην δεκαετία του '80 στην Τσετσενία λειτουργούν ακόμα τρία διυλιστήρια. Σήμερα παραμένουν ανενεργά, ενώ από τα εδάφη της περνούν τουλάχιστον δύο αγωγοί φυσικού αερίου...

*Το 1991 η Τσετσενία κήρυσσε την ανεξαρτησία της από τη Ρωσία, διόριζε δικό της πρόεδρο και κυβέρνηση. Ο Τζοκάρ Ντουρνάγεφ, φλερτάρει τόσο με τον φονταμενταλισμό (δεχόμενος μάλιστα ενισχύσεις από τον ισλαμικό κόσμο) όσο και με την Ρωσική Ομοσπονδία... Οι σχέσεις με τη Μόσχα παραμένουν ενίοτε τεταμένες, το λαθρεμπόριο ανθεί και η κοινωνία βυθίζεται στη φτώχεια και την εξαθλίωση...

*Μέχρι την αρχή της ολοκληρωτικής σύγκρουσης μεταξύ της Ρωσικής κυβέρνησης και των Τσετσένων αυτονομιστών το Νοέμβριο του 1994, τουλάχιστον 40.000 Τσετσένοι και 10.000 Ρώσοι στρατιώτες έχουν σκοτωθεί, με πολύ περισσότερους τραυματίες...

*1994-1996, ο πρώτος πόλεμος. Μετά την αποτυχία της προσπάθειας ανατροπής του προέδρου Ντουρνάγεφ και της εγκατάστασης ρωσόφιλου ηγέτη, ο πρόεδρος Γέλτσιν στέλνει στρατό για να καταλάβει το Γκρόζνυ. Αν και η πρωτεύουσα πέφτει το Φεβρουάριο του '95, τα ρωσικά στρατεύματα εξακολουθούν να συναντούν σφοδρή αντίσταση από τους Τσετσένους μαχητές. Ο πόλεμος καταλήγει σε στρατιωτική αποτυχία και σε πολιτικό φιάσκο για την ρωσική πλευρά που συνάπτει εντέλει συμφωνία ειρήνης στις αρχές του 1997... Σύμφωνα με την Τσετσένικη πλευρά ο πόλεμος κόστισε 120.000 ζωές ντόπιων...

*Το 1997 επίσης, γίνονται εκλογές στην Τσετσενία και αναλαμβάνει τις "τύχες" της χώρας ο Ασλάν Μοσχάντοφ, ένας "μετριοπαθής" πολιτικός, ο οποίος αποκρυσώνει μεν το "ισλαμικό κράτος", συμμετέχει δε "διακριτικά" στις συζητήσεις και τα σχέδια των ισλαμιστών ηγετών. Η τυχοδιωκτική πολιτική του οδηγεί στο ξαναμοίρασμα των εξουσιών με τους διάφορους πολέμαρχους, μεταξύ των οποίων και οι Ραντούγεφ και Μπασάγεφ καθώς και ο φανατικός ισλαμιστής ηγέτης Χατάμπ...

*Τον Αύγουστο του '99, καλά οργανωμένες δυνάμεις του Μπασάγεφ και του Χατάμπ εισβάλουν στο γειτονικό Νταγκεστάν -μέλος της ρωσικής ομοσπονδίας από το '92- σαν "απελευθερωτές" και σαν "διεθνείς πολεμιστές του Αλλάχ"... Ο ομοσπονδιακός στρατός επεμβαίνει και απωθεί τους αντάρτες...

*Τον Οκτώβριο του '99 ξεκινά ο "δεύτερος" πόλεμος κάτω από την εποπτεία και τον έλεγχο του τότε υπηρεσιακού πρωθυπουργού Πούτιν... Λίγο αργότερα, η προπαγάνδα υπέρ του πολέμου θα χρησιμοποιηθεί στην προεκλογική του εκστρατεία και θα τον αναδείξει νικητή στις επόμενες εκλογές...

*Χειμώνας 2001: κλιμακώνεται η ένταση της στρατιωτικής επιχείρησης, η Τσετσενία ερημώνει και οι επίσημες ρωσικές αρχές ορκίζονται ότι θα συνεχίσουν "μέχρι να σκοτωθεί και ο τελευταίος αντάρτης"...

ΤΟ ΕΝΔΟΣΟ ΠΡΟΣΩΠΕΙΟ ΤΟΥ ΡΩΣΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

Ο στρατός, παραδοσιακά, καταλαμβάνει κεντρικό ρόλο στο Ρώσικο κράτος. Ιδιαίτερα μετά τις επιτυχίες στον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο ο στρατός απολαμβάνει υψηλής εκτίμησης μέσα στον πληθυσμό. Μέχρι και σήμερα, η νίκη ενάντια στο φασισμό χρησιμοποιείται δυστυχώς για προπαγανδιστικούς λόγους. Αυτό έγινε ιδιαίτερα προφανές στους εορτασμούς της 50ης επετείου της νίκης, στις 8 και 9 Μαΐου 1995. Οι εορτασμοί ήταν το ίδιο πομπώδεις και μεγαλοπρεπείς μ' εκείνους του Σοβιετικού παρελθόντος, παρόλο που η κριτική του ρώσικου στρατού για την εμπλοκή του στην Τσετσενία, είχε κορυφωθεί εκείνη την περίοδο. Ο στρατός αποτελεί κράτος εν κράτει και αναπτύσσει δικές του, ανεξέλεγκτες δυναμικές. Όπως φάνηκε στις πολιτικές κρίσεις του '91 και '93, η αφοσίωση του στρατού υπήρξε ο κύριος παράγοντας για την εξισορρόπηση της εξουσίας.

Η επιρροή της βιομηχανίας πολεμικού εξοπλισμού είναι πανταχού παρούσα. Το Σοβιετικό κράτος ήταν κατεξοχήν στρατιωτικό, οικονομικά προσανατολισμένο στους στρατιωτικούς εξοπλισμούς. Αυτό είχε βαθιές συνέπειες στο κράτος που το διαδέχτηκε. Τα συμφέροντα των πολεμικών βιομηχανιών παίζουν έναν πολύ σημαντικό ρόλο στη διαδικασία μετασχηματισμού της Ρωσίας. Χαρακτηριστική η περίπτωση της απόπειρας διορισμού ενός πολίτη στη θέση του Υπουργού Άμυνας, η οποία απέτυχε εξαιτίας της αντίστασης μερικών στρατιωτικών, στους οποίους ασκούσε πιέσεις η πολεμική βιομηχανία. Η θέση του στρατού γίνεται περαιτέρω προφανής στο νέο στρατιωτικό δόγμα του Νοε 1993. Εδώ η σπουδαιότητα ενός μεγάλου και έτοιμου-να-χιτυπήσει στρατού, προκύπτει από την γεωπολιτική κατάσταση και τους εσωτερικούς κινδύνους. Επιπλέον, ο αμυντικός χαρακτήρας των στρατιωτικών επιχειρήσεων -μόνιμη επωδός στην Σοβιετική περίοδο για πολιτικούς λόγους- τείνει να χαθεί. Δίνεται περισσότερη σημασία στην διαρκή ετοιμότητα των στρατευμάτων που ενδέχεται να εμπλακούν σε αμυντικές, αλλά και σε επιθετικές επιχειρήσεις. Δεν υπάρχουν συγκεκριμένες δηλώσεις πάνω στο είδος και τους στόχους μιας πιθανής σύγκρουσης. Αυτό το γεγονός εμποδίζει τον ξεκάθαρο διαχωρισμό αρμοδιοτήτων, ανάμεσα στην πολιτική και τη στρατιωτική ηγεσία και ανοίγει την πόρτα για την συνύφανση στρατού και αστυνομίας.

Παρά το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια υπάρχει αύξηση στην ανοιχτή κριτική του στρατού από τα ΜΜΕ και ενώ κάθε Ρώσος πολίτης γνωρίζει έστω και μια περίπτωση σοβαρής κακομεταχείρισης στις τάξεις του στρατού, σε γενικές γραμμές εξακολουθεί να έχει θετική εικόνα. Αυτό είναι αποτέλεσμα δεκαετιών εκπαίδευσης και προπαγάνδας. Πολλοί Ρώσοι σήμερα, εξισώνουν την επιτυχία με την στρατιωτική καριέρα. Είναι κυρίως αυτοί που παραμένουν αποκλεισμένοι από την οικονομική έκρηξη. Νέοι από τα χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα ή από τις επαρχίες. Αφού τα κοινωνικά προβλήματα στη νέα Ρωσία είναι πολλά και σύνθετα, η πλειοψηφία του πληθυσμού αναζητά έναν αυταρχικό ηγέτη. Οι οικογενειακές δομές καταρρέουν κάτω από το βάρος των κοινωνικών και βιοποριστικών προβλημάτων, ιδιαίτερα στις αγροτικές περιοχές όπου βασιλεύει η απελπισία. Η επιθυμία για ασφάλεια και κοινωνική πρόνοια έρχεται πρώτη στις προτεραιότητες αυτών των οικογενειών. Πολλοί νέοι καταλήγουν να πιστεύουν στη λύση του στρατού επειδή δεν έχουν άλλες εναλλακτικές. Οι παραδοσιακές αξίες της πειθαρχίας και της ομαδικότητας τους εμπνέουν και

εμφυσούν μέσα τους την ελπίδα μιας κανονικής και γεμάτης σημασία ζωής, μακριά από τη μιζέρια των γονιών τους. Πολλοί νέοι ωθούνται στην ιεραρχία του στρατού από την επιθυμία τους για απλές και σταθερές δομές στη ζωή τους. Τα στρατιωτικά περιοδικά βρίθουν σε όλα τα περίπτερα ενώ οι ένοπλοι φρουροί μπροστα στα καταστήματα, αποτελούν μέρος της καθημερινής μας ζωής. Η πρόταση για την μείωση ή την ολική εξαφάνιση τους φαντάζει εξωφρενική για τους περισσότερους Ρώσους.

Μια ματιά πίσω από το ένδοξο προσώπιο του Ρώσικου στρατού δείχνει μια τρομαχτική πραγματικότητα: διαφθορά, κακοποιήσεις, βασανιστήρια, βιασμοί, φόνοι, αυτοκτονίες. Σύμφωνα με επίσημη έρευνα: 6000 - 8000 θάνατοι που προκλήθηκαν από την άσκηση φυσικής ή ψυχολογικής βίας, 500 αυτοκτονίες και πολυάριθμα θύματα που πεθαίνουν κάθε χρόνο από ατυχήματα ή από ανεξίτηλα αιτίες (οι εκτιμήσεις που έχουν γίνει από τις Μπότερες του Στρατιωτικού είναι 5 έως 10 φορές περισσότερες). Και αυτό σε καιρό ειρήνης. Υπάρχουν αναφορές για βίαια εγκλήματα και απάτες που διαπράχθηκαν από μέλη του στρατού που φτάνουν ως και τις 200.000 το χρόνο. Η γενική αντίληψη έχει κάπως έτσι: Προτιμώ να πάω

φυλακή παρά στο στρατό. Βία και καταπίεση δεν είναι νέα φαινόμενα στο Ρωσικό στρατό. Στα μάτια πολλών ανθρώπων το παλιό σύστημα κατάταξης της DEDOUSHCHINA αποτελεί ακόμη απαραίτητο μέτρο για την εκπαίδευση των στρατιωτών. Οι "DEDY", οι παλιότεροι στρατιώτες, εξαναγκάζουν τους καινούριους σε απόλυτη υποταγή τους πρώτους μήνες κατάταξης, χρησιμοποιώντας κανονική βία. Το γυάλισμα της αρβύλας του παλιού, το πλύσιμο των ρούχων και οι ανακαινίσεις σε σπίτια ιδιωτών δεν είναι σε καμία περίπτωση σπάνια. Οι καινούριοι αποτελούν μια φτηνή και πρόθυμη εργατική δύναμη για τους ανωτέρους τους. Τα μαστιγώματα και οι ξυλοδαρμοί μερικές φορές προκαλούν τον θάνατο, αλλά εξακολουθούν ν' αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της δοκιμασίας του νέου. Αυτοί που θα προσπαθήσουν να αμυνθούν, θα υποστούν ακόμη περισσότερες κτηνωδίες.

Ο Βλαντιμίρ Αλεξέγεφ, μέλος των "Μπτερών του Στρατιώτη (Αγ. Πετρούπολη)" αναφέρεται σε προσωπική εμπειρία όταν καταθέτει ότι: **"στόχος του στρατού είναι η δημιουργία ανθρώπων χωρίς βούληση και αξιοπρέπεια"**.

Το κακό ξεκινάει ακόμη πριν από την κατάταξη. Σύμφωνα με ανεξάρτητες ιατρικές εκτιμήσεις, το 80% των κληρωτών εφήβων (18 ετών) είναι ακατάλληλοι για να υπηρετήσουν. Ο αριθμός τους μεγαλώνει σταθερά. Η φρικίτη φυσική κατάσταση του πληθυσμού που οφείλεται σε περιβαλλοντικές καταστροφές, κακή διατροφή, ακατάλληλα φάρμακα κλπ γίνεται προφανής από αυτούς τους αριθμούς. Παρόλα αυτά, μόνο ένα μικρό μέρος των κληρωτών απαλλάσσεται από την στρατιωτική θητεία. Οι εκτιμήσεις των ανεξάρτητων γιατρών δε λαμβάνονται υπ' όψιν.

Θεωρητικά, υπάρχουν τρεις πιθανές περιπτώσεις για να αποφύγει κανείς την στράτευση: (α') Ο κληρωτός μπορεί να αποτύχει στις ιατρικές εξετάσεις -(β') να πάρει αναβολή ή να απολυθεί εξαιτίας ιδιαίτερων οικογενειακών συνθηκών (π.χ. όντας ο μόνος προστάτης μιας οικογένειας)- ή (γ') επειδή η συνείδηση του δεν του επιτρέπει να χρησιμοποιήσει όπλο...

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΝΟΟΤΡΟΠΙΑ ΣΤΗ ΡΩΣΙΑ

Οι εξωτερικοί παρατηρητές ξαφνιάζονται συχνά από την σιωπηλή συναίνεση μιας πλειοψηφίας ρώσων. Η διαφάνεια των παραβιάσεων των κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων θα προκαλούσε γενική κατακραυγή στις δυτικές κοινωνίες. Οι ρώσοι αντιφρονούντες αντιπροσωπεύουν μόνο μια μικρή μερίδα του πληθυσμού. Οι Δυτικοί τείνουν να ξεχνούν ότι η ρώσικη πολιτική νοοτροπία έχει πολύ διαφορετικές ρίζες από εκείνες της "γηραιάς ηπείρου". Οι απολυταρχικές κυβερνητικές δομές και η απουσία των ενδιάμεσων θεσμών, προκύπτουν από μια βαθιά ριζωμένη πολιτική πεποίθηση στις εθνικές κυριαρχίες. Το σοβιετικό πατερναλιστικό σύστημα νομής των εξουσιών έχει οδηγήσει σε μια γενικευμένη παθητικότητα που δημιουργεί τεράστια προβλήματα, δεδομένης της συνεχούς χειροτέρευσης των υλικών και κοινωνικών συνθηκών. Η πεποίθηση σε μια παγκόσμια διεκδίκηση της εξουσίας του κράτους που επιβάλλει τα συμφέροντα του και τα τοποθετεί πάνω από τα συμφέροντα του ατόμου, είναι ένα ακόμη τυπικό χαρακτηριστικό της ρώσικης σκέψης. Οι νόμοι και οι δικαιοδοσίες δεν αντιμετωπίζονται και σαν μια δυνατότητα αντίστασης στις επιθυμίες

και στα καπρίτσια του κράτους. Ο κόσμος τα βλέπει σαν αναπόσπαστα όργανα ενός αξιόπιστου κράτους. Παρόλο που οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συζητιούνται όλο και πιο συχνά στον τύπο, η πλειοψηφία του λαού, μόλις που το αντιλαμβάνεται στον καθημερινό αγώνα για την επιβίωση. Οι άνθρωποι είναι περισσότερο απασχολημένοι με την επάρκεια του φαγητού που θα βάλουν στο τραπέζι τους κάθε μέρα. Γι αυτό αμελούν την αξιοποίηση της δικής τους προσωπικής ελευθερίας αλλά και των δικαιωμάτων των περιθωριοποιημένων και των μειονοτήτων, των οποίων τα προβλήματα δεν έχουν φωνή μέσα στη γενικευμένη διευρυνόμενη φτώχεια. **Η γενική δυσαρέσκεια δημιουργεί εύφορο έδαφος για νέους σιγματισμούς φίλων και αντιπάλων. Στις μέρες μας ο λαός του Καυκάσου χρησιμοποιείται σαν αποδιοπομπαίος τράγος. Η κυβερνητική διαπίστωση ότι όλοι οι Τσετσένοι είναι εγκληματίες έχει μεγάλη αποδοχή στη Ρωσία. Δεδομένης τώρα και της παραδοσιακής απροθυμίας για την ενασχόληση με την πολιτική, ελάχιστοι είναι αυτοί που φτάνουν στο συμπέρασμα ότι η πηγή του κακού μπορεί να είναι το ίδιο το ρωσικό κράτος.**

“Η ΗΘΙΚΗ ΕΞΟΥΘΕΝΩΣΗ ΤΩΝ ΝΕΟΣΥΛΛΕΚΤΩΝ”

Η ιστορία του Βιτάλι: οδηγήθηκε στην απόγνωση από την κτηνωδία των συναδέλφων του.

“Μας έδερναν όλη την ώρα, ιδιαίτερα όταν οι ‘παλιοί’ ήταν μεθυσμένοι. Δεν ήθελαν ν’ ακούσουν όταν τους έλεγα ότι με είχαν δειρίει πριν από πέντε λεπτά κάποιιο άλλοι”...

Ο Βιτάλι (20 ετών) λιποτάχτηκε από την μονάδα του στην Αεροπορία τον Αύγουστο του 1994, ενώ παρουσιάστηκε τον Δεκέμβριο του '93. Είπε ότι οι σταθεροί, εξαντλητικοί ξυλοδαρμοί αποτελούσαν μέρος της διαδικασίας της ηθικής εξουθένωσης των νεοσυλλέκτων.

“Μας ανάγκαζαν να κλέβουμε φαγητό για λογαριασμό τους από τα μαγειρεία τα βράδια. Μας ανάγκαζαν να καθόμαστε υπηρεσία επί 20 συνεχείς ώρες στη θέση τους. Να σερνόμαστε κάτω από τα κρεβάτια για να τους φέρουμε τις αρβύλες ή να κάνουμε ατελείωτες ασκήσεις γυμναστικής τα βράδια ενώ ήμασταν ήδη εξαντλημένοι... Μας έδιναν να φάμε μόνο το 1/4 της μερίδας μαζί με σαπισμένες πατάτες ενώ έτρωγαν το υπόλοιπο οι ίδιοι. Κρέας είδα μόνο δυό φορές. Μερικές φορές μέναμε πεινασμένοι για μέρες... Μας ανάγκαζαν να ψωνίζουμε τσιγάρα και άλλα είδη με τα λεφτά μας γι’ αυτούς. Ακόμη κι όταν έδωσα αίμα για να κερδίσω μερικά χρήματα, με περίμεναν κοντά στο κατάστημα κι έτσι έλεγα αντίο στις οικονομίες μου... Το στήθος μου ήταν πάντα μελανό από τα χτυπήματα. Σήμερα με πονάει όπως και η σπονδυλική μου στήλη, και δεν μπορώ να παραμείνω σε μια θέση για πολλή ώρα... Όταν δεν

μπορούσαν να με δείρουν γιατί είχα υπηρεσία, συνήθιζαν να μου σφίγγουν τη ζώνη τόσο δυνατά, ώστε δεν μπορούσα να αναπνεύσω κανονικά. Έλεγαν ότι η περίμετρός της έπρεπε να ισούται με την περίμετρο του κεφαλιού μου. Δεν είχε νόημα να παραπονεθώ στον διοικητή μας. Αυτός απλώς έφτυνε πάνω σ’ οτιδήποτε. Οι αξιωματικοί έβλεπαν ότι μας κακομεταχειρίζονταν, αλλά δεν ενδιαφέρονταν γι’ αυτό που συνέβαινε. Απλώς μας φόρτωναν με δουλειές”

Η τελευταία ιατρική εξέταση του Βιταλί, έδειξε ότι είχε υποστεί αρκετές εγκεφαλικές κακώσεις στη διάρκεια της σύντομης θητείας του στο στρατό και η ακοή του είχε υποστεί βλάβη.

...”Κάποτε τρύπησα το πόδι μου μ’ ένα σύρμα και έπαθα μόλυνση. Με εξανάγκασαν να υπογράψω ένα χαρτί που έλεγε ότι έκανα μόνος μου ενδοφλέβια ένεση με βενζίνη, αλλιώς δεν θα μ’ έστελναν για εγχείρηση. Δεν ήθελα να χάσω το πόδι μου κι έτσι υπέγραψα... Δεν υπήρχε πληροφόρηση ή νέα, ούτε διάβασμα στη μονάδα μας. Ούτε οι τυπικές στρατιωτικές δραστηριότητες όπως σωματική αγωγή, θεωρία, σκοποβολή, στρατιωτικός βηματισμός. Στη διάρκεια της επτάμηνης παραμονής μας, μόνο μια φορά κάναμε πρωινή γυμναστική. Δεν μας είχαν δώσει όπλα. Νομίζω ότι φοβούνταν πως θα δημιουργήσουμε φασαρίες αν μας έδιναν όπλα... Ωστόσο, υπήρχε πάντοτε άφθονο κρασί -για όλους. Κάποιος μας το έφερνε συνήθως στο αεροδρόμιο, μέσα από μια τρύπα στην περίφραξη. Μας εξαχρείωναν σωματικά και οργανικά και μας καθιστούσαν ηλίθιους... Ήταν μόνο δουλειά. Δουλεύαμε στον αεροδιάδρομο για την εξυπηρέτηση των εκπαιδευτικών πτήσεων...”

Κανείς εκεί πέρα δεν ενδιαφέρθηκε για τους σωματικούς περιορισμούς του Βιταλί που υπέφερε από την σπονδυλική του στήλη...”Η μίζα του τράκτορα που είχα χρεωθεί δεν λειτουργούσε κι έτσι, κάθε μέρα έπρεπε να μεταφέρω ένα βαρύ συρματόσχοινο για να το ρυμουλκήσω. Ζύγισε περίπου εκατό κιλά...”

Ο Βιτάλι υποτίθεται ότι δεν έπρεπε να μεταφέρει βαριά αντικείμενα. Για την ακρίβεια δεν έπρεπε να βρίσκεται καν στο στρατό. Η σκολίωση του και η ρήξη σπονδύλων στη ραχοκοκαλιά του θεωρούνται άμεσα συνδεδεμένες με την έκθεση σε ραδιενεργή ακτινοβολία από τον ατομικό σταθμό LAES, το 1974 που γεννήθηκε, λένε οι δικοί του. “Η ακτινοβολία πέρασε μέσα από την περιοχή του KRASNOSELSKY. Στο γειτονικό χωριό όλοι παρακολουθούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα από τότε. Αλλά ο Βιτάλι ήθελε να υπηρετήσει”... “Νόμιζα ότι ο στρατός θα μ’ έκανε αληθινό άντρα” είπε ο Βιτάλι. Αλλά το πρόσωπο που προστατεύει προσωρινά τον Βιτάλι από τις αρχές είπε: “Φοβάμαι ότι μεταμορφώθηκε σε ληστή και βασανιστή... Βασάνισε τη γάτα μας και κυνηγάει τα περιστέρια με την έκδηλη πρόθεση να τους προξενήσει πόνο.” Η μητέρα του πρόσθεσε με θλίψη: “Ο Βιτάλι μου έγινε καζός. Παρατηρώ ότι έχει πρόβλημα στη σύνδεση των λέξεων σε μια φράση. **Είμαι βέβαιη ότι το στράτευμα παράγει ηλίθιους και εγκληματίες.**”

Η Οργάνωση των Μητρών του Στρατιώτη τον βοήθησε να κάνει μια ιατρική εξέταση. Ήδη υπάρχουν ιατρικές γνωματεύσεις που βεβαιώνουν ότι είναι άρρωστος. Οι αξιωματικοί του στρατιωτικού κομμισσαριάτου του Λένινγκραντ απαιτούν να τους τα παρουσιάσει ο ίδιος ο Βιτάλι. Η μητέρα του είπε ότι προτιμά να πεθάνει, παρά να αφήσει το γιό της να μπει στο φρουραρχείο...

“ΤΣΕΤΣΕΝΙΑ: Ο πόλεμος Πούτιν”

Το 1997, στη Μόσχα, οι πρόεδροι της Ρωσίας και της Τσετσενίας υπέγραψαν μία συμφωνία με την οποία απέρριπταν το ενδεχόμενο χρήσης ή απειλής βίας και ανέβαλαν την τελική απόφασή τους για την πορεία και τη φύση των σχέσεών τους μέχρι το έτος 2001. Ο πόλεμος έμοιαζε να ανήκει στο παρελθόν. Ουδείς πίστευε τότε ότι θα υπάρξει ηγέτης που θα διεννοείτο να ξαναρχίσει αυτόν τον πόλεμο και μάλιστα με μεγαλύτερη αγριότητα και βαναυσότητα. Κανείς δεν πίστευε ότι θα υπήρχαν Ρώσοι που θα υποστήριζαν αυτόν τον πόλεμο ούτε ότι θα μπορούσε η ηγεσία να τον εκμεταλλευθεί και να τον εξαργυρώσει σε ψήφους. Κάτι τέτοιο θα έμοιαζε με τη συνέχιση του πολέμου στο Βιετνάμ από τον Αμερικανό πρόεδρο το 1978, έχοντας μάλιστα την ενθουσιώδη στήριξη όλων των Αμερικανών, από τους ανθρακωρύχους μέχρι τους καθηγητές Πανεπιστημίου. Αδιανόητο; Και όμως, αυτό ακριβώς συνέβη.

Ο ασκών τώρα χρέη προέδρου, και κατά πάσα πιθανότητα ο επόμενος νόμιμα εκλεγμένος πρόεδρος της Ρωσίας, Βλαντίμιρ Πούτιν οφείλει την άνοδό του στην εξουσία και την υψηλή του δημοτικότητα ακριβώς στο γεγονός ότι θεωρείται ο πρωτεργάτης του νέου ξεσπάσματος του πολέμου στην Τσετσενία, που έχει καταντήσει τώρα πια ξεκλήρισμα αμάχων. Φταίνε όμως και οι Τσετσένοι ηγέτες, αφού το 1996 υπήρχε μια ευκαιρία εγκαθίδρυσης ενός δημοκρατικού καθεστώτος στην επαρχία αυτή, μία ευκαιρία που χάθηκε. Το 1997 εξελέγη πρόεδρος ο Ασλάν Μασκάντοφ, ένας μετριοπαθής πολιτικός, ο οποίος δεν ήθελε το «ισλαμικό κράτος». Ούτε ασφαλώς τις απαγωγές και τις βιαιότητες εναντίον του ρωσόφωνου πληθυσμού, που αυξήθηκαν δραματικά και ουδείς έκανε κάτι για να τις σταματήσει. Αντιθέτως, η τσετσενική ηγεσία κατηγορήσε τις ρωσικές μυστικές υπηρεσίες και τις προβοκάτσιές της.

Θύματα απαγωγής έπεσαν πολλοί, πάρα πολλοί δημοσιογράφοι, άνθρωποι που με κίνδυνο της ζωής τους προσπάθησαν να ενημερώσουν τον κόσμο για τον πόλεμο... Παράλληλα, εφαρμόστηκε ο ισλαμικός νόμος, με δημόσιους ακρωτηριασμούς και εκτελέσεις, γεγονός που μετέστρεψε την κοινή γνώμη προκαλώντας αμφιβολίες για το εάν πράγματι ο Μασκάντοφ θέλει λαϊκό κράτος ή είναι δέσμιος των ισλαμιστών. Κανείς στην Τσετσενία δεν προσπάθησε τα τρία τελευταία χρόνια να εδραιώσει τη δημοκρατία, γιατί εκτός των άλλων υπήρχε ο φόβος ότι μία στιβαρή πολιτική και οι συνεπακόλουθες μεταρρυθμίσεις θα ξεσήκωναν τον κόσμο και θα οδηγούσαν σε εμφύλιο πόλεμο. Η ατολμία όμως οδήγησε στην απώλεια του ελέγχου και στην ανάληψη της εξουσίας από τους διάφορους πολέμαρχους, μεταξύ των οποίων οι τρομοκράτες Σαλμάν Ραντούγεφ και Σαμίλ Μπασάγεφ, καθώς και ο φανατικός ισλαμιστής ηγέτης Χατάμπ από την Ιορδανία, που, όπως ισχυρίζονται πολλοί, είναι συνεργάτης του Οσάμα μπιν Λάντεν. Τα τελευταία ίχνη του κυβερνητικού κύρους εξαντλήθηκαν στην αντιπαράθεση με τους πολέμαρχους και η τσετσενική δημοκρατία δεν υπήρξε ούτε ως ισλαμική δημοκρατία ούτε ως οντότητα, διότι, κάποια στιγμή, η εικόνα που είχαμε από εκεί συρρικνώθηκε σε κάτι ένοπλους γενειοφόρους οι οποίοι έκαναν επιδρομές στις γειτονικές επαρχίες.

Τον περασμένο Αύγουστο, ο Μπασάγεφ και ο Χατάμπ προσπάθησαν να μπουκώσουν στο γειτονικό Νταγκεστάν ως «διεθνείς πολεμιστές του Αλλάχ», περιμένοντας να τους υποδεχθούν σαν σωτήρες. Έπεσαν έξω. Τους υποδέχθηκαν με όπλα και τους προειδοποίησαν ότι θα περάσουν μόνο πάνω από τα νεκρά κορμιά τους. Έτσι και έγινε. Και τότε... ο ρωσικός στρατός αποδύθηκε σε μία εκστρατεία... για να προστατεύσει τους κατοίκους του Νταγκεστάν και να διώξει από την περιοχή τις δυνάμεις του Χατάμπ και του Μπασάγεφ. Και το πέτυχε, μόνο που οι απώλειες ένθεν και ένθεν ήταν μεγάλες.

Φαίνεται πως αυτή ακριβώς η νικηφόρα εκστρατεία στο Νταγκεστάν γέννησε την τερατώδη ιδέα ενός νέου κύκλου αίματος στην Τσετσενία: οι στρατηγοί ήθελαν έναν πόλεμο που θα ξέπλενε την προηγούμενη ήττα τους, ενώ οι πολιτικοί, τουλάχιστον οι αντιδραστικοί, ήθελαν να εκδικηθούν τους ανόητους φιλελεύθερους συναδέλφους τους, οι οποίοι το 1994-96 είχαν ξεσηκώσει τόσο απερίσκεπτα την κοινή γνώμη εναντίον της αιματηρής επίδειξης δύναμης της Μόσχας στην Τσετσενία. Η άποψη αυτή φαντάζει σήμερα μάλλον απλοϊκή. Ομολογώ πως υποτίμησα τον κυνισμό των σύγχρονων πολιτικών. Ο δεύτερος τσετσενικός πόλεμος έγινε το αντικείμενο εκμετάλλευσης νέων πολιτικών, όπως ο Βλαντίμιρ Πούτιν και άλλοι παρατρεχάμενοι του Κρεμλίνου.

Όταν ο Γιέλτσιν απέλυσε τον πρωθυπουργό Στεπάσιν και τον αντικατέστησε με τον Πούτιν, ορίζοντάς τον μάλιστα διάδοχό του, τρανταχτά γέλια ακούστηκαν στους πολιτικούς διαδρόμους. Και πρώτα-πρώτα, με ποιο δικαίωμα ο Γιέλτσιν όριζε τον διάδοχό του, μήπως δεν θα γίνονταν εκλογές ή μήπως βρισκόμαστε στην Μπανανία; Δεύτερον, ο Πούτιν, αρχηγός της Ομοσπονδιακής Μυστικής Υπηρεσίας, ήταν

παγκοσμίως άγνωστος και δεν θα ήταν εύκολο να κερδίσει αντιπάλους όπως τον έμπειρο Γεβγκένι Πριμακόφ, τον δήμαρχο της Μόσχας Γιούρι Λουζκόφ ή τον δυναμικό κομμουνιστή Γκενάντι Ζιουγκάνοφ. Τρίτον, μετά την οικονομική κατάρρευση του Αυγούστου του 1998, ο Γιέλτσιν θεωρήθηκε υπεύθυνος και οποιοσδήποτε εμφανιζόταν ως δικός του άνθρωπος είχε σίγουρη την αποτυχία. Ο Πούτιν δεν δέλιασε. Βεβαίως είχε σκοπό να διεκδικήσει την προεδρία όμως, προς το παρόν, αυτό που είχε σημασία, όπως δήλωνε σε κάθε ευκαιρία, ήταν ο πόλεμος στο Νταγκεστάν. Και πράγματι, αυτό εντυπωσίασε τον κόσμο. Και όταν το μέτωπο αυτό έκλεισε, ήταν η ιδανική στιγμή για να πεισθεί η κοινή γνώμη πως έπρεπε να ξεκαθαρίσει η κατάσταση και στην Τσετσενία. Οι βάσεις των τρομοκρατών έπρεπε να ισοπεδωθούν... Όμως, πώς να διακρίνουν οι στρατιώτες τις βάσεις των τρομοκρατών από τα τσετσενικά χωριά; Δύσκολο...

Ο κόσμος εξέλαβε τη νέα εκστρατεία κυρίως σαν μια προσπάθεια να πεισθεί ο Μασχάντοφ να λάβει επιτέλους μέτρα κατά των ισλαμιστών εξτρεμιστών. Για τους πιο προσεκτικούς παρατηρητές όμως, οι κινήσεις του Πούτιν έδειχναν καθαρά ότι δεν θα μείνει στις απειλές. Δεν μπήκε καν στον κόπο να στείλει τηλεσίγραφο στον Μασχάντοφ ότι θα χτυπήσει, ήθελε πόλεμο και ο λόγος ήταν σαφής. Σε τριάμισι μήνες θα γίνονταν εκλογές, ένα πρόκριμα για την προεδρική αναμέτρηση του 2000, με σοβαρούς αντιπάλους τον Λουζκόφ και τον Πριμακόφ. Ο μόνος τρόπος για να πετύχει ο Πούτιν μια πολιτική νίκη ήταν να καταγάγει έναν στρατιωτικό θρίαμβο. Το Νταγκεστάν δεν ήταν αρκετό. Η Τσετσενία προσφερόταν, αλλά έπρεπε να πεισθεί και η κοινή γνώμη. Ο Πούτιν κινήθηκε προσεκτικά. Στην αρχή έκανε λόγο για αποκλεισμό των συνόρων, όμως έλεγε ψέματα: ακριβώς δύο εβδομάδες μετά, τα ρωσικά στρατεύματα εισέβαλαν στην Τσετσενία και είναι σαφές ότι οι επιχειρήσεις αυτού του μεγέθους δεν προετοιμάζονται μόνο μέσα σε 15 ημέρες... Στη συνέχεια, επικαλούμενος την ασφάλεια των Ρώσων στρατιωτών, τους υποχρέωσε να καταλάβουν μερικά τσετσενικά χωριά, ενώ για τη γενικότερη ασφάλεια συνεχίστηκαν στα μουλωχτά οι επιχειρήσεις χωρίς, προς Θεού, να γίνεται λόγος για πόλεμο... Και ύστερα, τον περασμένο Σεπτέμβριο, απανωτές εκρήξεις σε πολυκατοικίες, όπου διέμεναν στρατιωτικοί με τις οικογένειές τους, ξεκλήρισαν πολλά γυναικόπαιδα, περί τα 200 άτομα.

Και εδώ ερχόμαστε στο ζουμί της ιστορίας. Ξαφνικά, παρατηρήθηκε μια μεταστροφή στην κοινή γνώμη. Οι άνθρωποι δεν τολμούσαν πλέον να αναφερθούν στο ενδεχόμενο ειρηνικής και πολιτικής επίλυσης του προβλήματος της Τσετσενίας, διότι πώς είναι δυνατόν να συζητήσει κανείς με τους βαρβάρους που σκοτώνουν παιδιά τη νύχτα που κοιμούνται; Ο πόλεμος ήταν η μόνη λύση! Ο Πούτιν υπήρξε παραστατικός: θέλουμε την εξολόθρευση του εχθρού, όπου και αν βρίσκεται, όποιος κι αν είναι, με οποιοδήποτε κόστος... Του αρκούσε να υπάρχει ένας εχθρός. Οι Ρώσοι πολιτικοί άρχισαν να χρησιμοποιούν νέα γλώσσα, τη γλώσσα του υποκόσμου. Ο Πούτιν την εγκαινίασε και τη νομιμοποίησε, λέγοντας: «Θα τους θάψουμε μέσα στα σκατά τους!». Από εκείνη τη στιγμή, η δημοτικότητά του εκτινάχθηκε στα ύψη. Επιτέλους, ένας σκληρός τύπος είχε πιάσει το τιμόνι της χώρας...

Οι λέξεις απέκτησαν νέα σημασία. Οι Τσετσένιοι έγιναν «τρομοκράτες» στις ανταποκρίσεις των δημοσιογράφων, ενώ ο πόλεμος ήταν η «αντιτρομοκρατική ειδική επιχείρηση των ρωσικών δυνάμεων». Στη Μόσχα, άρχισαν επιχειρήσεις-σκούπα εναντίον των πολιτών του Καυκάσου και στήθηκαν «κέντρα υποδοχής», που ήταν στην πραγματικότητα κάτι σαν στρατόπεδα για τους Καυκάσιους, οι οποίοι δεν είχαν λεφτά να εξαγοράσουν χαρτιά και άδειες από την αστυνομία. Οι ανθρωπιστικές οργανώσεις μετατράπηκαν στον υπ'αριθμόν ένα εσωτερικό εχθρό της χώρας, μία πέμπτη φάλαγγα που υποστηρίζεται από τη Δύση και χρηματοδοτείται από τις μυστικές υπηρεσίες. Έτσι τουλάχιστον έγραφαν οι αρθρογράφοι της φιλελεύθερης «Νεζαβισμαγια Γκαζέτα». Όσο για την τηλεόραση, έπαψε να σοκάρει τους Ρώσους τηλεθεατές με τα ρεπορτάζ της για τις καταστροφές και το αιματοκύλισμα των αμάχων του Γκρόζνι. Οι Ρώσοι κατελήφθησαν από πολεμική υστερία, η ρωσική κοινωνία είχε ολοφάνερα νοσταλγήσει τη στιβαρή διακυβέρνηση ενός σκληρού αρχηγού. Η οικονομική κρίση του 1998 δεν κατέστρεψε απλώς τη ρωσική οικονομία. Τα πολιτικά σκάνδαλα που αποκαλύφθηκαν παράλληλα με την κρίση, υπονόμισαν τη λαϊκή πίστη στις μεταρρυθμίσεις και το δυτικό φιλελεύθερο μοντέλο που απέτυχε να εφαρμόσει ο Γιέλτσιν. Και το πρώτο σύμπτωμα ήταν η αντιδυτική στάση στη βάλκανική κρίση, που δεν είχε να κάνει με την επιθετικότητα του ΝΑΤΟ ή με τη συμπάρασταση στα ορθόδοξα αδέρφια μας τους Σέρβους. Όχι, απλώς, οι Ρώσοι βάδιζαν σε διαφορετικό δρόμο, έχοντας διαχωρίσει τη θέση τους από τη Δύση και παράλληλα, από τη δημοκρατία, την ελευθερία και τα ανθρώπινα δικαιώματα, ταυτίζοντας (ορθώς) το χάος με τις μηχανορραφίες του Γιέλτσιν, αλλά και με τις αξίες της φιλελεύθερης δημοκρατίας.

Μέσα στο καλοκαίρι, οι άνθρωποι του Κρεμλίνου, αλλά και άλλοι εκτός Κρεμλίνου, σοφίστηκαν την εφαρμογή του συστήματος «αυταρχικού εκσυγχρονισμού», εφόσον και η κοινή γνώμη φαινόταν έτοιμη να το δεχθεί. Το λαϊκό μήνυμα ήταν «δεν θέλουμε επιστροφή στον κομμουνισμό, αλλά ούτε και τη δημοκρατία σας, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ελευθερία σας. Θέλουμε τάξη και ασφάλεια». Παράλληλα, είχε βρεθεί

και ο άνθρωπος που θα ενσάρκωνε τον νέο ηγέτη, αυτός που θα έπαιζε τον πρωταγωνιστικό ρόλο, επικεφαλής ενός κινήματος το οποίο γεννήθηκε εν μια νυκτί, την ΕΝΟΤΗΤΑ, και κατόρθωσε να πάρει το 23% στις εκλογές του Δεκεμβρίου. Σπουδαίο αποτέλεσμα για ένα κόμμα ηλικίας μόλις λίγων μηνών, με ανύπαρκτο πολιτικό και οικονομικό πρόγραμμα, με άγνωστη μέχρι τότε ηγεσία και ένα μοναδικό βασικό σύνθημα: Στηρίζουμε τον Πούτιν...

Μετά τις εκλογές, ήρθε η στιγμή για την τελευταία πράξη του δράματος. Η παραίτηση του Γιέλτσιν στις 31 Δεκεμβρίου του 1999 ήταν χωρίς αμφιβολία μέρος του σχεδίου. Επέτρεψε τον αιφνιδιασμό των αντιπάλων του Πούτιν, ενώ αυτός, από θέση ισχύος, μπορούσε να εκμεταλλευθεί τη δημοτικότητά του ως πρωθυπουργού και παράλληλα να απαλλαγεί από τη ρετινιά του προστατευόμενου του Γιέλτσιν. Ο Πούτιν εμφανίζεται πλέον ως ένας «νέος, αποφασιστικός πολιτικός», σε αντίθεση με τον γηραιό Πριμακόφ ή τον ξεπερασμένο Ζιουγκάνοφ. Όσο για την πολιτική του, θεωρήθηκε ως η μόνη αξιόπιστη εναλλακτική λύση στην κομμουνιστική παλινόρθωση ή την ανικανότητα των «δημοκρατών». Ο πόλεμος της Τσετσενίας θα συνεχιστεί ασφαλώς έως τον Μάρτιο, οπότε θα διεξαχθούν οι προεδρικές εκλογές και ο Πούτιν θα γίνει ο δεύτερος πρόεδρος της Ρωσίας.

Οι φονικές εκρήξεις του φθινοπώρου δεν έγιναν κατ' ανάγκη με εντολή του Πούτιν για να βρεθεί το πρόσχημα της έναρξης του πολέμου. Ούτε οι Μυστικές Υπηρεσίες έβαλαν κατ' ανάγκη το χεράκι τους, αφού δεν τις θεωρώ ιδιαίτερα ικανές και επαρκείς για κάτι τέτοιο. Σε τελευταία ανάλυση, όμως, πράκτορες και τρομοκράτες δεν ανήκουν σε κόσμους τόσο διαφορετικούς. Όσο για την αστυνομική προβοκάτσια, μπορεί να πάρει διάφορες μορφές: η αδυναμία ταχείας επέμβασης είναι, ας πούμε, το ίδιο αποτελεσματική με την αστραπιαία δράση... Ούτως ή άλλως, μέχρι τώρα, ουδείς έχει προσκομίσει στοιχεία που αποδεικνύουν ότι οι Τσετσένοι ήταν οι δράστες των εκρήξεων, γεγονός το οποίο με τη σειρά του δεν έχει εμποδίσει τους Ρώσους να υποστηρίξουν με πάθος τις κυβερνητικές στρατιωτικές επιχειρήσεις στην Τσετσενία. Οι εκρήξεις ήταν απλώς το πρόσχημα και ο Πούτιν τις εκμεταλλεύθηκε. Όσο για τον πόλεμο στην Τσετσενία, ήταν προσχεδιασμένος όχι μόνο από τους στρατηγούς αλλά και τους πολιτικούς.

Τα σχέδια αυτού του τύπου δεν θυμίζουν τους παλαιοκομμουνιστές ούτε τους φανατικούς νουσταλγούς της Μεγάλης Ρωσίας. Προσιδιάζουν περισσότερο στο τολμηρό, δυναμικό και βαθύτατα κυνικό στυλ μιας νέας πολιτικής γενιάς. Ο ίδιος ο Πούτιν, όταν θα αναλάβει κάποια στιγμή την εξουσία, θα εγκαθιδρύσει πιθανότατα ένα αυταρχικό-αστυνομικό καθεστώς, με δημοκρατική επίφαση, πρόδηλα αντικομμουνιστικό και θα προωθήσει φιλελεύθερες οικονομικές μεταρρυθμίσεις. Ο Πούτιν δεν κρύβει τη συμπάθειά του για τους δεξιούς πολιτικούς του συνασπισμού «Ένωση των Δεξιών Δυνάμεων» που υποστήριξαν την υποψηφιότητά του στις προεδρικές εκλογές και επιθυμεί διακαώς να συνεργασθεί με τον Ανατόλι Τσουμπάις ή τον Σεργκέι Κιριγένκο. Οι δεξιοί θα επιβάλουν το οικονομικό φιλελεύθερο πρόγραμμά τους και θα κλείσουν τα μάτια και το στόμα τους σε τυχόν αυταρχικές παρεκτροπές της πολιτείας του Πούτιν, ίσως μάλιστα να στηρίξουν και ορισμένα σκληρά αστυνομικά μέτρα, όπως ήδη έχουν κάνει με την επέμβαση στην Τσετσενία.

Αυτή είναι η πολιτική προοπτική στη Ρωσία. Όσο για τον πόλεμο στην Τσετσενία, η νίκη φαντάζει πιθανή, καθώς οι στρατηγοί δεν νοιάζονται και πολύ για το ξεκλήρισμα των αμάχων ή την ισοπέδωση του Γκρόζνι, αρκεί να αφανιστούν οι «τρομοκράτες». Ίσως, ο όρος γενοκτονία να είναι πιο ταιριαστός, μιας και στον ανταρτοπόλεμο δύσκολα ξεχωρίζεις τους «τρομοκράτες» από τους αμάχους. Ο ρωσικός στρατός φαίνεται έτοιμος να συνεχίσει το αιματοκύλισμα, αλλά το τρομακτικό είναι ότι και η ρωσική κοινωνία μοιάζει τώρα πλέον έτοιμη να το αποδεχθεί. Είναι όμως έτοιμη να δεχθεί και τις τρομοκρατικές επιθέσεις των, έστω ελάχιστων, Τσετσένων, που θα απομείνουν ζωντανοί; Το 2000 ίσως να μείνει για τη Ρωσία ως «το έτος του λυκόφωτος της ελευθερίας».

Σεργκέι Κοβαλιώφ*, Μάρτιος 2000

**Αντιφρονούντας, υπερασπιστής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη διάρκεια της μπρεζνιεφικής περιόδου, το 1993 ο Κοβαλιώφ δεν άρθρωσε λέξη κατά της διάλυσης του κοινοβουλίου, της παραβίασης του συντάγματος και της κήρυξης στρατιωτικού νόμου. Μόλις όμως άρχισε ο πόλεμος στην Τσετσενία, ο Κοβαλιώφ –προς μεγάλη έκπληξη των κρατούντων– εγκατέλειψε τη Μόσχα και εγκαταστάθηκε στο Γκρόζνι απ' όπου έστελνε καθημερινές ανταποκρίσεις για το βομβαρδισμό κατοικημένων περιοχών και τους θανάτους άμαχων πολιτών. (από το βιβλίο Παλινόρθωση στη Ρωσία του Μπορίς Καργκαλίτσκι)*

Η κατάσταση στην Τσετσενία σήμερα*...

Οι απώλειες του ρώσικου στρατού είναι πολύ μεγαλύτερες τώρα, ακόμη μεγαλύτερες και από το Δεκέμβριο του '99, κατά την επίθεση στο Γκρόζνυ. Ο ρώσικος στρατός είναι πραγματικά σε δύσκολη θέση, ενώ αντίθετα οι Τσετσένοι έχουν μηδαμινές απώλειες. Τα ρώσικα στρατεύματα κατέχουν μεν τα σημεία ελέγχου, αλλά όταν προσπαθούν να κινηθούν λιγάκι ρισκάρουν πάρα πολύ. Εάν δεχτούν επίθεση απαντούν με αντίποινα εναντίον αμάχων και όχι εναντίον ανταρτών. Έτσι οι κάτοικοι των χωριών τώρα θέλουν τους αντάρτες γιατί έτσι νιώθουν ασφαλέστεροι. Αυτό επίσης σημαίνει ότι ο κόσμος δρα μαζί με τους αντάρτες. Σήμερα στην Τσετσενία είναι πολύ ασφαλέστερο, κυρίως για τους άντρες, να είναι αντάρτες παρά άμαχοι. Όταν έχεις ένα όπλο και ο στρατός θα σε αντιμετωπίσει με κάποιο "σεβασμό" και υπάρχουν άλλοι τριγύρω σου για να σε προστατέψουν. Έτσι οι αντάρτες αυξάνουν τη δύναμη τους. Από τη ρώσικη πλευρά υπάρχουν φόβοι ότι δεν θα βγάλουν το χειμώνα, διότι δεν έχουν αρκετά ρούχα και εφόδια, οι δρόμοι δεν είναι ασφαλείς και ο ουρανός δεν έχει την απαραίτη διαύγεια για αεροπλάνα. Η Μόσχα φοβάται μια μαζική εξέγερση των Τσετσένων την άνοιξη. Όχι γιατί οι αντάρτες είναι δημοφιλείς, αλλά γιατί ο ρώσικος στρατός είναι ακόμη λιγότερο δημοφιλής.

"Ο πόλεμος Πούτιν"...

Ο πόλεμος άρχισε προκειμένου να θεμελιωθεί μια εθνική ιδεολογία. Οι Ρώσοι χρειάζονταν να προσδιοριστούν ενάντια σε κάποιον "εχθρό" σαν ένα μαχόμενο έθνος. Αυτό συνδέεται πάρα πολύ με το ρατσισμό. Σήμερα προωθείται μια αντίληψη του ρώσικου έθνους που δεν περιλαμβάνει όλους τους πολίτες αλλά μόνο τους φυλετικά Ρώσους και θρησκευτικά τους ορθόδοξους ρώσους. Ένα από τα επιχειρήματα για τον πόλεμο είναι ότι είναι μια μάχη ενάντια στο Ισλάμ. Ο πόλεμος ήταν επίσης απαραίτητος ώστε να δημιουργηθούν οι συνθήκες για να εκλεγεί ο Πούτιν, παρά την εκλογική νοθεία. Υπήρξε μια μαζική εκλογική νοθεία η οποία αναφέρθηκε από τον ρώσικο τύπο αλλά όχι και από τον δυτικό. Με αυτή την έννοια ο πόλεμος ήταν μια διπλή επιτυχία για τον Πούτιν, διότι μια καινούρια εθνική ταυτότητα σταθεροποιήθηκε και ο Πούτιν εκλέχθηκε. Η εθνικιστική υστερία υπήρξε επιτυχία, διότι πολλοί άνθρωποι τάχθηκαν στο πλευρό της κυβέρνησης σε εθνικιστική και ρατσιστική βάση. Επίσης διέλυσε την εθνικιστική αντιπολίτευση, διότι η ίδια η κυβέρνηση ήταν πλέον εθνικιστική.

Το πρόβλημα είναι ότι έχασαν τον πόλεμο...

Έτσι ενώ όλοι οι πολιτικοί στόχοι επιτεύχθηκαν, ο πόλεμος από στρατιωτικής πλευράς ήταν μια απόλυτη καταστροφή. Τώρα που δεν χρειάζονται τον πόλεμο πια, σκέφτονται πως μπορούν να τον σταματήσουν.

Οι στρατιωτικοί θέλουν και αυτοί να τελειώσει, ειδικά αυτοί που έχουν βγάλει χρήματα από τον πόλεμο, διότι οι συμφωνίες με τους αντάρτες δεν είναι σταθερές και μπορεί να καλάσουν εάν η ισορροπία δυνάμεων αλλάξει. Η κατάσταση είναι πολύ τραγική όπως και στον 30ετή πόλεμο, όταν οι αντίπαλοι έκαναν συμφωνίες συνεχίζοντας να πολεμάνε. Οι στρατιωτικοί τώρα νιώθουν ότι γίνονται πιο αδύναμοι και ότι υπάρχει μεγαλύτερη πίεση για να τελειώσει ο πόλεμος.

Παρόλα αυτά η κυβέρνηση δεν μπορεί να σταματήσει τον πόλεμο χωρίς να παραδεχτεί μια από τις δύο εκδοχές: ή πρέπει να παραδεχτεί τη στρατιωτική ήττα ή ότι ο πόλεμος δεν είχε καμία σχέση με τους επίσημους αναφερόμενους λόγους.

Το αδιέξοδο των διαπραγματεύσεων και το πρόβλημα της πολιτικής λύσης...

Αυτή τη φορά οι διαπραγματεύσεις θα φανούν σαν ήττα. Ξεκίνησαν τον δεύτερο πόλεμο με το σύνθημα ότι οι διαπραγματεύσεις είχαν αποτύχει, ότι δεν μπορούμε να διαπραγματευόμαστε με τους Τσετσένους. Έπειτα υπάρχει το ερώτημα του τι είδους συμφωνία θα δεχτούν οι Τσετσένοι. Δύσκολο να απαιτήσουν τίποτα λιγότερο από την απομάκρυνση των στρατευμάτων, μαζί με κάποιες αποζημιώσεις αφού το Γκρόζνυ καταστράφηκε. Αλλά το ρώσικο κράτος δεν ενδιαφέρεται πραγματικά για σοβαρές αποζημιώσεις.

Παρόλα αυτά, αν και οι Τσετσένοι νικούν στρατιωτικά, δεν σημαίνει ότι έχουν τον τρόπο για να νικήσουν και πολιτικά, διότι η ανεξαρτησία της Τσετσενίας είναι ένα πολύ αμφισβητούμενο θέμα. Πρώτον, υπάρχει ένα μεγάλο ερώτημα, αν οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά είναι βιώσιμη. Δεύτερον, δεν είναι σίγουρο ότι έχει την έγκριση της πλειοψηφίας του πληθυσμού. Είναι άλλο πράγμα να θέλεις να φύγουν τα ρώσικα στρατεύματα και άλλο να θέλεις ένα ανεξάρτητο κράτος. Η ανεξαρτησία της Τσετσενίας δεν είχε πολύ δυνατή υποστήριξη κάτω από την δημοκρατία του Ντουντάγεφ και έχει ακόμα λιγότερο με τον Μοσκβάντοφ.

Τι θα μπορούσε να περιμένει κανείς...

Υπάρχει αδιέξοδο και από τις δύο πλευρές. Από τη μια πλευρά οι Ρώσοι δεν μπορούν να κερδίσουν τον πόλεμο, δεν μπορούν να κρατήσουν τους Τσετσένους υπό τον έλεγχό τους. Από την άλλη πλευρά οι οπαδοί της ανεξαρτησίας δεν έχουν την πολιτική επιρροή στην Τσετσενία για να κυβερνήσουν τη χώρα εάν τα στρατεύματα αποχωρήσουν. Νομίζω ότι θα υπάρξει ενός είδους συμφωνία με τους τσετσένους πολέμαρχους, για να κυβερνήσουν την Τσετσενία αλλά σαν κάποιου τύπου ρωσικό προτεκτοράτο.

Το ερώτημα είναι ποιό θα είναι το πολιτικό κόστος. Μισό εκατομμύριο Ρώσοι έχουν ήδη περάσει από τον τσετσενικό πόλεμο. Αυτοί οι άνθρωποι θα γυρίσουν στα σπίτια τους και θα αναρωτηθούν: γιατί μαχόμασταν δύο χρόνια, χάνοντας τόσους πολλούς ανθρώπους και σκοτώνοντας άλλους τόσους; Ποιός ήταν ο λόγος;

*** Γενάρης '01,
ο Μπορίς Καγκαρλίτσι**
είναι ένας αιρετικός σοσιαλιστής,
που είχε διωχθεί επί Μπρέζνιεφ ως "αντιφρονών" και
ξαναβρέθηκε σαν τέτοιος στη φυλακή επί Γέλτσιν.

“ΕΚΛΟΓΕΣ ‘99: Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΜΟΝΟ ΣΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥΣ”

(φωτογραφίες και υλικό από εκδηλώσεις ρώσων συντρόφων)

Είμαστε εξαπατημένοι εδώ και πολλά χρόνια:
Γέλτσιν, Μασάντοφ, Πούτιν, Μπασάγιεφ
Πρόκειται για την ίδια συμμορία δολοφόνων!

Αυτοί είναι που οργανώνουν τον τρόμο στη Μόσχα, το Βόλγκοντονσκ,
το Νταγκεστάν, την Τσετσενία. Πρόκειται για τη δική τους σύγκρουση,
τον δικό τους πόλεμο. Αυτοί χρειάζονται τον πόλεμο για να δυναμίσουν
την εξουσία τους. Αγινίζονται για το πετρέλαιο και τα συμφέροντα τους.

Γιατί πρέπει τα παιδιά μας να πεθάνουν για τα δικά τους συμφέροντα;
Ας αφήσουμε τους τυράννους να σκοτώσουν ο ένας τον άλλο!

Μην πιστεύετε στην εθνικιστική απάτη,
ποτέ μην πάρετε μέρος σε τέτοια εγκλήματα,
από τα οποία κερδίζουν με κάθε τρόπο οι κυρίαρχοι του κάθε έθνους
και με κανένα τρόπο οι υπήκοοι.

Μην πάτε σε αυτόν τον πόλεμο και μην αφήσετε τα αγόρια σας να συμμετάσχουν!
Μην στηρίζετε τον πόλεμο, αντισταθείτε με κάθε μέσον!
Απεργία ενάντια στον πόλεμο και την πολεμοκαπηλεία!

“...απλώς ήθελα να πεθάνω χωρίς πόνο...”

Ένας μάρτυρας της επίθεσης στο χωριό Samashki μιλά για τις ακρότητες του Ρώσικου στρατού στον πόλεμο της Τσετσενίας

“Στις 17 Μαΐου (1) ενώ μας είχαν μαντρώσει στη Duma, ο Στάνισλαβ Γκοβορούκιν πέρασε την είσοδο, μας είδε, μας αναγνώρισε, και το έβαλε στα πόδια. Σαν δειλός. Όταν ήταν στο Σαμάσκι, είχε δει τους κοινούς τάφους και τα καμμένα σπίτια μας... Εκείνη την εποχή, ο κόσμος πήγαινε σε αυτόν, μεταφέροντας τα απομεινάρια των αγαπημένων και κοντινών ανθρώπων τους. Λίγες στάχτες... Μερικά κόκκαλα... (2)

Τα ομοσπονδιακά στρατεύματα βρίσκονταν κοντά στο Σαμάσκι από τον Ιανουάριο του ίδιου χρόνου. Κάθε μέρα, στη διάρκεια αυτών των μηνών περιμέναμε την έναρξη της επίθεσης.

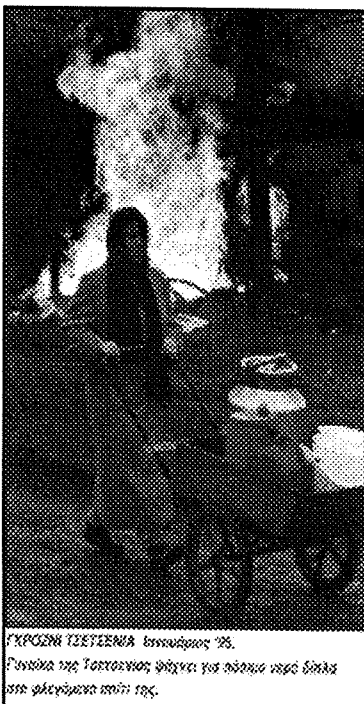
Το πρωί της 7ης Απριλίου, έμαθα από τον θείο μου Nasreidin Bazuyef ότι οι γηραιότεροι θα πήγαιναν ξανά εκείνη τη μέρα να συναντήσουν τους Ρώσους διοικητές, οι οποίοι θα έδιναν κάποιες σημαντικές πληροφορίες. Οι διοικητές είπαν ότι αν δεν τους παραδίδαμε 286 ημιαυτόματα όπλα ως τις 4:00μμ θα ξεκινούσαν επίθεση στον οικισμό. Δεν υπήρχε τρόπος να βρούμε τα όπλα, αφού την ίδια μέρα, είχαν φύγει από το Σαμάσκι όλοι οι μάχιμοι άντρες. Τους είχαν πείσει οι γηραιότεροι. Οι διοικητές υποσχέθηκαν ότι εφόσον όλοι οι ένοπλοι υπερασπιστές είχαν εγκαταλείψει το χωριό, τα στρατεύματα δε θα έμπαιναν σε αυτό, επειδή το μόνο που είχαν να κάνουν, ήταν ‘να συνοδεύσουν ένα τρένο στο Γκρόσνι’.

Αυτό ήταν ψέμα. Στις 26 Απριλίου, την ημέρα που εγκαταλείψαμε την Τσετσενία, το ίδιο τρένο ήταν ακόμη σταματημένο πάνω στις ράγες. Σε μια συνέλευση που ακολούθησε, οι χωρικοί αποφάσισαν να σφάξουν μερικά ζώα, να πουλήσουν το κρέας και ν’ αγοράσουν ημιαυτόματα όπλα από τον ρώσικο στρατό. Ξέρετε από που προμηθεύονται οι Τσετσένοι τα όπλα τους παρόλο τον πλήρη αποκλεισμό από ξηράς και αέρος; Τα αγοράζουμε από τους Ρώσους στρατιωτικούς επιτρόπους, ή τα ανταλλάσσουμε με φαγητό από τους αιώνια πεινασμένους στρατιώτες. Πολύ συχνά είναι πρόθυμοι να σου δώσουν μια χειροβομβίδα για μια φρατζόλα ψωμί.

Όμως εκείνη την ημέρα, η θέση μας ήταν απελπιστική. Με κανένα τρόπο δεν μπορούσαμε να συγκεντρώσουμε τον αριθμό των όπλων που απαιτούσαν από εμάς σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα. Ζητήσαμε μια ‘βδομάδα. Αλλά όπως αποδείχτηκε, το τηλεσίγραφο ήταν απλώς ένα πρόσχημα, αφού κανείς δεν περίμενε να φτάσει 4:00 η ώρα όπως είχαν υποσχεθεί. Όλα ξεκίνησαν 2 ώρες νωρίτερα.

Ο θείος μου οδηγήθηκε μέσα στο γκαράζ και ρίχτηκε μέσα στο καντάκι όπου τον πυροβόλησαν εν ψυχρώ. Είχε δεκτεί πολλές σφαίρες στην δεξιά του πλευρά και στο χέρι του. Έχασε πολύ αίμα και συνεχώς ζπούσε νερό. Αρνήθηκε να επιστρέψει στο υπόγειο. Ήθελε να πάει στο σπίτι του. Με μεγάλη δυσκολία τον σύραμε, μέχρι το σπίτι μου. Το δωμάτιο μου ήταν σχετικά ασφαλές. Ταμπουρωθήκαμε ανάμεσα σε μαξιλάρια γιατί όλοι ξέραμε ότι τα στρώματα και τα μαξιλάρια είναι καλά για να σταματούν τις σφαίρες. Μείναμε εκεί, μαζεμένοι, ανήμποροι ακόμη και να το σκάσουμε. Ο θείος θα πέθαινε από αιμορραγία αν τον αφήναμε μόνο του. Ακούσαμε τις πυλές ν’ ανοίγουν, το μάνταλο να σηκώνεται, ένα στρατιωτικό φορητό να μπαίνει στην αυλή, και μια χειρονομία να εκσφενδονίζεται στο άδειο υπόγειο... Μπήκαν στο δωμάτιο. Ήταν 18-20 άτομα. Έδειχναν ξεμέθυστοι. Μόνο τα μάτια τους ήταν σα γυάλινα από το θυμό. Κι οι ίδιοι έδειχναν τρομαγμένοι. Μας έβάζαν να ανοίγουμε τα δωμάτια καθώς έπαχναν το σπίτι. Είδαν το θείο μου: ‘*πότε τραυματίστηκε αυτός; Που είναι το όπλο; Που είναι τα φαντάσματα;*’ Η Ραΐσα μίλησε ικετευτικά: ‘*Μην μας σκοτώσετε. Δεν υπάρχει κανείς στο σπίτι, δεν υπάρχουν όπλα, ο πατέρας μου είναι σοβαρά τραυματισμένος. Είναι ο μόνος που μου έχει απομείνει. Και εσείς θα έχετε πατέρα, δεν έχετε;*’ – ‘*έχουμε διαταγή να σκοτώσουμε τους πάντες μεταξύ 14 και 65 ετών*’ φώναζαν οι στρατιώτες. Κλώτισαν τους κουβάδες όπου κρατούσαμε το νερό. Γνωρίζαμε τι σήμαινε αυτό. Θα έβάζαν φωτιά κι έτσι έκυναν το νερό για να μην έχουμε με τι να τη σβήσουμε.

Η ειδική μονάδα βγήκε από το σπίτι. Πέταξαν μια χειροβομβίδα από την πόρτα. Η Ραΐσα τραυματίστηκε. Βογγούσε. Άκουσα κάποιον που ρωτούσε από μακριά: ‘*Τι έγινε;*’ Η απάντηση ήρθε από κοντά: ‘*Η γυναίκα είναι ακόμη ζωντανή*’. Εννοούσαν

ΓΥΡΟΣΤΗ ΤΣΕΤΣΕΝΙΑ 26. Γυναίκα της Τσετσενίας ψάχνει για πόσιμο νερό δίπλα στη φλεγόμενη σπίτι της.

την Ραΐσα. Μετά από αυτά τα λόγια, ακολούθησαν δύο ριπές με το φλογοβόλο. Για κάποιο λόγο που δεν μπορούσα να καταλάβω, δεν μπορούσα να κλείσω τα μάτια μου. Ήξερα ότι τώρα θα με σκότωναν, αλλά ήθελα ένα μόνο πράγμα. Να πεθάνω ακαριαία, χωρίς πόνο. Όμως εκείνοι έφυγαν. Κοίταξα γύρω μου. Η Ραΐσα ήταν νεκρή και ο θεός μου το ίδιο. Όμως η Άσια ήταν ζωντανή. Καθόμασταν και οι δύο ξαπλωμένες και φοβόμασταν να κουνήσουμε ακόμη και τα δάκτυλα. Ο τρίφυλλος καθρέφτης, η κουρτίνα και το δάπεδο είχαν φουντώσει για τα καλά. Σκαρφαλώσαμε στο παράθυρο για να βγούμε και κρυφτήκαμε στην τουαλέτα, έξω στην αυλή. Μας είχαν αφήσει να ζήσουμε από λάθος, επειδή μας είχαν περάσει για πεθαμένες.

Πήγα μέχρι το σχολείο. Εκεί είδα γυναίκες να κατεβάζουν αγόρια κρεμασμένα από τις θηλειές. Άλλοι μαθητές είχαν φύγει από το κτίριο από τον φόβο τους. Παιδιά της τρίτης δημοτικού το πολύ. Τους είχαν συλλάβει και τους είχαν στραγγαλίσει με σύρμα. Τα μάτια τους ήταν πεταγμένα έξω από τις κόγχες τους. Τα πρόσωπα τους ήταν ηρωσμένα και αγνώριστα. Εκεί κοντά υπήρχε ένας σωρός από καμμένα κόκκαλα. Απομεινάρια μάλλον, κάποιων άλλων παιδιών. Σύμφωνα με αυτόπτες μάρτυρες, πρώτα κρεμάστηκαν και μετά τους έκαψαν με φλογοβόλο. Πάνω στον τοίχο είχαν γράψει με καφέ χρώμα: *ΕΙΣΟΔΟΣ ΜΟΥΣΕΙΟΥ -ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΤΣΕΤΣΕΝΙΑΣ* και *Η ΡΩΣΙΚΗ ΑΡΚΟΥΔΑ ΕΧΕΙ ΞΥΠΝΗΣΕΙ*.

Δεν είχα που να πάω. Γύρισα στο σπίτι, από το οποίο είχαν μείνει μόνο οι τοίχοι. Όλα είχαν καεί. Η Άσια κι εγώ μαζέψαμε τις στάχτες και τα οστά του Ναζρεντίν και της Ραΐσα και τα φυλάξαμε. Ο θεός μου είχε ζήσει 47 χρόνια και η Ραΐσα θα γινόταν 23 τον Ιούλιο.

Ήρθαμε στη Μόσχα, όχι μόνο για να σας μεταβιβάσουμε τον πόνο των δικών μας ανθρώπων, αλλά και για να σας υπενθυμίσουμε τους νεκρούς στρατιώτες. Ήταν φρικτό για εμάς να βλέπουμε τα νεκρά κορμιά τους να μεταφέρονται με ελικόπτερο στα βουνά και να ρίχνονται εκεί για να τα κατασπαράξουν τα άγρια θηρία. Να βλέπουμε αυτά τα κορμιά να σαπίζουν στη λίμνη των τοξικών αποβλήτων του χημικού εργοστασίου ή να πεπούνται απλώς μέσα σε σκαμμένα σιλό.

Στη διάρκεια μιας διαδήλωσης έξω από τη Duma (3), μια ηλικιωμένη καλοντυμένη γυναίκα πετάχτηκε από το πλήθος και άρχισε να μας κοροΐδευει βγάζοντας τη γλώσσα ή κάνοντας γκριμάτσες. Την υποστήριζαν μερικοί άνδρες. Μασούσαν τσίχλες και μας έφτυναν... Όμως πολλοί περαστικοί έδειξαν συμπάθεια. Μια γυναίκα που είχε χάσει το γιό της στην επίθεση της πρωτοχρονιάς στο Γκρόζνι ήρθε μαζί μας στην πορεία.

Θέλω να το μάθει όλος ο κόσμος: και βέβαια θρηνούμε για τους νεκρούς μας, αλλά θρηνούμε και για τη Ρωσία. Τι θα συμβεί όταν οι δολοφόνοι, οι βιαστές και οι τοξικομανείς που σήμερα αλωνίζουν ασύδοτοι στη δική μας γη, αύριο επιστρέψουν στα σπίτια τους; Επίσης, δεν καταλαβαίνω πως μπορείτε να ζείτε όταν γνωρίζετε ότι αυτή τη στιγμή ο στρατός σας καίει ζωντανά τα παιδιά μας με φλογοβόλο. Μπροστά στα μάτια των γονιών, πάτησαν ένα παιδί με το φορητό τους, φωνάζοντας στη μητέρα: *Έδώ κοίτα, μαρή πουτάνα! Μη γυρνάς το πρόσωπο!* Μετά από αυτό, πως μπορείτε να κοιτάτε στα μάτια τις μάνες, τις γυναίκες και τα παιδιά σας;”

Aminal Gunasheva, κάτοικος του Samashk

(1).

Παρόλες τις προσπάθειες μας δεν καταφέραμε να επιβεβαιώσουμε τις ημερομηνίες που αναφέρονται σε αυτή τη μαρτυρία. Ωστόσο υπάρχουν διάχυτες ενδείξεις ότι αναφέρεται στον 2ο Πόλεμο και στην περίοδο 1999-2000...

(2).

Πέρα από το λαθρεμπόριο, που ανθεί άλλωστε σε κάθε πόλεμο, ο πόλεμος της Τσετσενίας θα μείνει στην ιστορία και για τις απαγωγές που διαπράχθηκαν σε αυτόν -και από τις δύο πλευρές. Ωστόσο, το “ρώσικο σύστημα” στο οποίο αναφέρεται η Aminal εξηγείται κάπως έτσι: “αυτή η κατάσταση προέρχεται από τον πρώτο πόλεμο, όταν οι Ρώσοι στρατιώτες συνελλάμβαναν τον οποιοδήποτε για να τον σκατέψουν, να τον σκοτώσουν. Μεσάζοντες πρότειναν στους γονείς την εξαγορά του γιού ή της κόρης. Η κατηγορία ότι κρατούσε όπλο κόστιζε 5.000 δολάρια. Για σύλληψη σε ώρες απαγόρευσης κυκλοφορίας, 600 δολάρια. Για τα πτώματα απαιτούσαν 200 δολάρια.”

(3).

Αναφέρεται προφανώς σε κάποια από τις πολλές αντιπολεμικές διαδηλώσεις που διοργάνωσαν από κοινού Ρώσοι και τσετσένοι αντιφρονούντες...

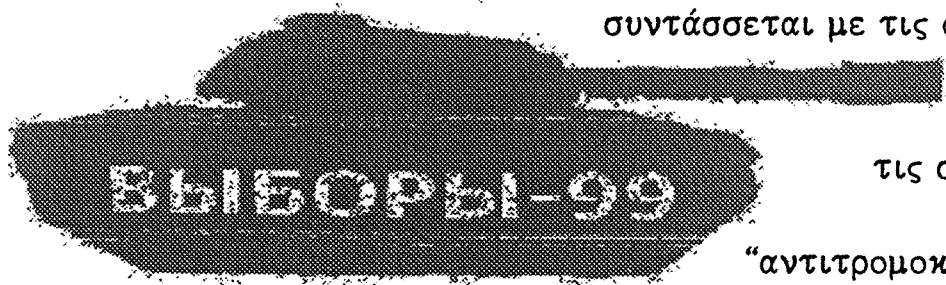
**ΤΣΕΤΣΕΝΙΑ: 10 χρόνια
συγκρούσεων και πολέμου**

ВОЙНА

Нужна

Δυστυχώς,
για τα ελληνικά αντιπολεμικά αλλοθι,
το Γκρόζνυ
δεν είναι Βελιγράδι,
οι Τσετσένοι
είναι μουσουλμάνοι
και
“φονιάδες των λαών” είναι μόνο
οι “αμερικάνοι”...

...η ύποπτη σιωπή των “αντιμπεριαλιστών”
συντάσσεται με τις διακρατικές συμφωνίες
Ελλάδας-Ρωσίας
που δικαιώνουν
τις σφαγές στην Τσετσενία
και τις κάθε είδους
“αντιτρομοκρατικές σταυροφορίες”

ТОЛЬКО

ПОЛИТИКАМ

“ο πόλεμος
χρειάζεται μόνο
στους πολιτικούς”
-από αφίσσα
ρώσων αναρχικών

Όπου κράτος και καταπίεση,
όπου αφεντικά και εκμετάλλευση,
όπου στρατός και πόλεμος

ΕΚΔΗΛΩΣΗ
αντιπληροφόρησης
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 7:30 μμ

στον **Θερσίτη**
χώρος ραδιοϋργίας και ανατροπής

παρουσίαση υλικού
σχετικά με τον πόλεμο
και

προβολή της ταινίας
“ο αιχμάλωτος του Καυκάσου”

ΝΕΣΤΟΡΟΣ και ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ
ΙΛΙΟΝ
απέναντι από το τέρμα του 732

-για την ολική άρνηση στρατεύσης